

Харченко Ю. О., здобувачка, ПНПУ імені В. Г. Короленка

ВИСВІТЛЕННЯ ТЕМИ «ВОЄННОГО ДИТИНСТВА» У ПОЛТАВСЬКИХ ОНЛАЙН-ВИДАННЯХ

На матеріалі публікацій полтавських онлайн-видань «ЗМІСТ» і «Полтавська Хвиля» проаналізовано ключові аспекти висвітлення теми «воєнного дитинства»; з'ясовано особливості дотримання редакціями ключових стандартів та етичних принципів журналістської діяльності при висвітленні образів дітей і підлітків у медіа.

Ключові слова: полтавські онлайн-видання, тема «воєнного дитинства» в медіа, стандарти журналістської діяльності.

Діти та підлітки становлять одну із найвразливіших груп суспільства. До початку повномасштабного вторгнення проблеми дітей та дитинства були широко представлені в медіа-просторі, зокрема й полтавському. З початком повномасштабної війни кут представлення дітей змінився: з'явилися нові аспекти теми, пов'язанні з трагічними подіями в Україні, які торкнулися й життя дітей і підлітків.

Чільне місце в нашій розвідці відводиться аналізу публікацій щодо дотримання фахових стандартів і професійної етики в полтавських медіа, що стосуються образів дітей і підлітків в медіа. У своєму дослідженні ми послуговувалися працями авторитетних науковців, результатами моніторингів медійних інституцій. Значну увагу було звернено на законодавство України: Закон України «Про медіа», Закон України «Про охорону дитинства».

Аналізуючи полтавські онлайн-медіа було виокремлено два медіа з найбільшими показниками активності та попиту в аудиторії. Серед них «ЗМІСТ» і «Полтавська Хвиля». На сайті видання «ЗМІСТ» зазначено, що «ресурс ЗМІСТ – це платформа для активних полтавців, небайдужих до долі рідного міста. Основна мета ресурсу – залучити громадськість до участі в суспільному житті міста та налагодити комунікацію влади, бізнесу та громади». «Полтавська Хвиля» також на власному сайті позиціонує власне кредо: «Полтавська Хвиля» — сайт чесних новин без джинси й прикрас, створений групою незалежних журналістів.

Досліджуючи тематику висвітлення дитинства, було здійснено вибірку публікацій опублікованих після 24 лютого 2022 року. Тематичний аналіз стрічок новин у вище згаданих медіа засвідчив, що найчастіше публікації про дітей присвячені воєнній тематиці та темі висвітлення внутрішньо-переміщених осіб. Чільне місце займають питання безпеки, зокрема публікації, що стосуються наявності бомбосховищ й укриттів у школах і дитячих садочках. Питання освіти й медицини час від часу висвітлюються в полтавських онлайн-медіа, але їх періодичність появи залежить від висвітлення поточних подій в стрічці новин. Стосунки батьків і дітей, а також публікації на тему дозвілля і розваг – найменше були висвітлені за конкретний період часу.

Подальший аналіз вибірки публікації стосувався дотримання полтавськими медійниками професійних стандартів «баланс думок та точок зору», «достовірність», «точність», «повнота», «оперативність», «відокремлення фактів від коментарів» при висвітленні теми «воєнного дитинства». Аналіз дотримання принципів журналістської етики був зосереджений на тому чи не порушують публікації свободи та права дітей і підлітків та чи не принижує написане їх гідність.

Загалом, проведений аналіз ресурсу «ЗМІСТ» засвідчує: в жодній із проаналізованих публікацій не було порушення стандартів журналістської діяльності. Кожна публікація мала вказане першоджерело, що дозволяло реалізувати всі вище згадані стандарти. Що стосується дотримання балансу точок зору і думок, то цей стандарт був зреалізований в 2/5 публікацій, але така статистика зумовлена жанровими особливостями текстів, тому вважати такі порушення серйозними-не можна. Стандарт оперативності дотримано в усіх проаналізованих публікаціях, а порушень стандартів відокремлення фактів від коментарів – не виявлено.

Усі публікації не принижували гідність дітей, хоча були досліджені матеріали, в яких за недотримані етичних принципів могли бути порушення. Зокрема матеріал, «Поліція дізналася імена понад 260 учасників підліткових зборів у Полтаві й Кременчуці» від 28 лютого 2023 р. могла містити інформацію, що могла нашкодити вразливій категорії населення, але журналісти професійно дотрималися всіх етичних принципів і журналістських стандартів.

Онлайн-видання «Полтавська Хвиля» також демонструє досить високі результати по створенню якісного контенту в пол-

тавському інформаційному полі. У 4/5 матеріалах були дотримані стандарти, які стосуються точності, достовірності й повноти інформації. Стандарти оперативності та збалансованості точок зору і думок були зреалізовані, але не у всіх публікаціях. Це також пояснюється жанровими особливостями текстів. Стандарт відокремлення фактів від коментарів був реалізований в 4/5 публікаціях. Найбільше порушень було зафіксовано в публікації «У Кременчуці на майданчику діти виклали свастику із плитки» (публікація від 28 липня 2022 року). У цьому матеріалі немає чітко поданої інформації, вона достовірна, тому що є посилання на першоджерело, але в тексті також і використовуються судження, які не можна підкріпити конкретними фактами. Важливо, що матеріал також і незбалансований, адже подається тільки позиція однієї сторони. Принципи журналістської етики також порушені, адже через припущення використані в тексті порушується гідність дітей.

Отже, полтавський медіапростір продовжує активно наповнюватися різними публікаціями, зокрема ті, що стосуються теми «воєнного дитинства». Журналісти намагаються створювати медіатексти, дотримуючись медіазаконодавства України, журналістських стандартів і професійної етики.

Список літератури

1. Закон України Про медіа <https://kompkd.rada.gov.ua/uploads/documents/34437.pdf>
2. Закон України «Про охорону дитинства» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
3. ЗМІСТ <https://zmist.pl.ua/>
4. Полтавська хвиля <https://poltavawave.com.ua/>